

Comentariul romanului Istoria ieroglifica scris de Dimitrie Cantemir - prima parte

Dimitrie Cantemir ramane personalitatea cea mai complexa si cea mai importanta din literatura noastra veche. Domnitor al Moldovei (1691; 1710-1711), jucand un rol politic insemnat, filozof si scriitor, savant de fama europeana, erudit si poliglot, membru al Academiei din Berlin din 1714, la propunerea lui Leibnitz, D. Cantemir a avut un destin fabulos, iar viata sa este demna de cel mai senzational roman.

Complexitatea personalitatii lui D.Cantemir a fost surprinsa magistral de G. Calinescu, intr-un portret antologic, alcatuit din trasaturi antitetice, pe care i-l consacra in Istoria literaturii romane de la origini pana in prezent "Voievod luminat, ambitios si blazat om de lume si ascet de biblioteca, intrigant si solitar, manitor de oameni si mizantrop, iubitor de Moldova lui dupa care tanjeste si aventurier, cantaret in tambura tarigradean, academician berlinez, print rus, cronicar roman, cunoscator al tuturor placerilor pe care le poate da lumea, Dimitrie Cantemir este Lorenzo de Medici al nostru".

D.Cantemir a fost o personalitate tipic renascentista G. Calinescu il compara, pe buna dreptate, cu ilustrul principe florentin al Renasterii, Lorenzo de Medici, filozof si poet sprijinitor al culturii si astrelor.

D.Cantemir a scris opere ce i-au adus o notorietate universala Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago (Imaginea cu neputinta de zugravit a stiintei sacre), Descriptio Moldaviae (lucrarea scrisa la cererea Academiei din Berlin, in 1716). Incrementa atque decrementa aulae othomanicae (Cresterea si descresterea curtii otomane), despre care istoricii straini au spus ca este "prima contributie insemnata a unui roman la dezvoltarea culturii mondiale".

Opera literara cea mai valoroasa a lui D.Cantemir este Istoria ieroglifica, scrisa in 1705 la Constantinopole, care poate fi considerata prima capodopera a literaturii noastre, in ordine cronologica Ar trebui facuta precizarea a literaturii scrise in limba romana, pentru ca in literatura in limba slavona scrisa pe pamantul patriei noastre, ne-a oferit inainte, la inceputul secolului al XVI-lea, un alt monument de limba literara invataturile lui Neagoe Basarab catre fiul sau Teodosie, purtand insemnele capodoperei, tratat filozofic, etic si politic, despre arta conducerii si a diplomatiei, comparabil cu celebrul Principele al lui Machiavelli.